

Cooperativismo e Enonomía Social, nº 33 (2010-2011), pp. 119-132

**“DEREITO DE INFORMACIÓN: POSIBILIDADE DE
IMPUGNACIÓN DUN ACORDO NON NOTIFICADO A UN
SOCIO EXCEDENTE AO QUE LLE AFECTABA
DIRECTAMENTE**

[Anotación á sentenza do Tribunal Superior de Xustiza de Aragón (Sala do Civil e Penal, Sección 1) núm. 8/2010, de 13 setembro. Ponente: Ilmo Sr. D. Ignacio Martínez Lasierra]

Xacobo IZQUIERDO ALONSO

RESUMO.

No Xulgado do Mercantil nº 2 de Zaragoza dictouse sentenza pola que se estimaba a demanda interposta por Don E. contra “Bodegas S.V., Sociedade Cooperativa”, declarandose na súa parte dispositiva a nulidade do acordo do Consello Rector de 19 de marzo de 2009 polo que se denegou ao actor a reactivación da actividade productiva e o seu dereito a reanudar a súa actividade vitícola na explotación e ser socio productivo da cooperativa con todo-os seus dereitos, con condena en costas á parte demandada.

Interposta pola parte demandada recurso de apelación, éste foi estimado en parte pola Audiencia Provincial de Zaragoza, revogando a sentenza do Xulgado no sentido de deixar quedar sen efecto a declaración do dereito do actor a recuperar a condición de socio activo da cooperativa demandada.

Don E. presentaría contra esta última sentenza recurso extraordinario por infracción procesal e recurso de casación foral. En relación a este segundo, os motivos basearíanse na infracción de lei nos seguintes casos: 1º incorrecta aplicación do art. 2 da L.Coop. Aragón; 2º, incorrecta aplicación dos arts. 18 e 19 da L.Coop. Aragón; 3º, incorrecta aplicación do art. 17 L.Coop. Aragón; 4º, de normas aplicables para resolver cuestións obxecto do

proceso: 18.2 e 36 da L.Coop. Aragón, en relación cos arts. 1256 e 2.3 do Código civil e xurisprudenza que os interpreta.

No Primeiro Fundamento de Dereito a sentenza anotada salienta os seguintes feitos:

1. Don E., socio da cooperativa de autos, recibiría unha carta da mesma comunicándolle o seu pase á condición de socio excedente en razón a un acordo da asemblea xeral de 27 abril 2005 polo que se aprobaban unhas denominadas “*Normas para el buen funcionamiento de la Sociedad*” nas que, en esencia, se dí que os Estatutos non permiten a existencia de “socios sen actividade” e que todo-los socios que non teñan explotación vitícola e, xa que logo, non entreguen uva á adega deben pasar a ser socios excedentes, tendo éstos voz nas asembleas, pero non voto. O socio excedentario podería ser reactivado sempre que cumprise coas condicións que para ser socio esixen os Estatutos, aínda que a reactivación só podería ter lugar antes do transcurso de oito anos dende o cese da actividade ou oito anos dende a aprobación das normas de que se trata.

2. Ante a posibilidade de novas plantacións (da que a cooperativa informou aos socios), Don E. comunica á cooperativa, por escrito de 10 marzo 2009, o inicio dos trámites para a plantación cos novos dereitos, solicitando asemade a reactivación da súa condición de socio productivo consonante o acordo de 27 abril 2005 sinalado.

3. A dita petición é contestada negativamente pola cooperativa en data 23 marzo 2009, mediante escrito no que se dí que, por acordo da asemblea xeral de 5 maio 2006, se modificou o acordo de 27 abril 2005 sobre normas para o bó funcionamento da sociedade, de xeito que, o consello rector, por entender que non se dan razóns dabondo para alterar o tal acordo (o de 2006), non aprobou a solicitude. En efecto un dos puntos do acordo de 2006 dí: “*Los socios excedentes no podrán reactivar su condición de Socio activo salvo autorización expresa y razonada del Consejo Rector*”.

4. No acordo do consello rector denegando a reactivación de Don E., díse: “*no habiendo encontrado razonamientos suficientes que justifiquen la reactivación de dicho número de socio, acuerda aplicar el principio del citado acuerdo de la Asamblea General, manteniendo, en consecuencia, su condición de socio excedente de conformidad con lo dispuesto en el Art. 2 de nuestros Estatutos Sociales*”.

5. Dos preceptos estatutarios que recolle a Sentenza anotada, escolmamos os seguintes:

“Podrán existir socios excedentes que serán aquellos que, habiendo cesado en su actividad cooperativa sean autorizados a permanecer en la sociedad, sujetos a las condiciones y limitaciones siguientes: Tendrán voz en las Asambleas a las que sean citados pero sin voto...” (art. 7.2. párr. segundo).

“El interesado formulará la solicitud de admisión, por escrito, al Consejo Rector, el cual deberá resolver en el plazo de un mes desde su recepción. El acuerdo de éste desfavorable a la admisión será motivado, no pudiendo ser discriminatorio ni fundamentarse en causas distintas a las señaladas en la Ley o en estos Estatutos” (art. 9.1. párr. primero).

“Denegada la admisión, el solicitante podrá recurrir ante la Asamblea General, en el plazo de un mes desde la notificación del acuerdo del Consejo Rector...” (art. 9.2. párr. primero).

“Los socios tienen derecho a: d) Exigir información en los términos legales y en estos Estatutos” (art. 11).

“Todo socio podrá ejercitar el derecho de información en los términos previstos en el artículo 21 y concordantes de la Ley de Cooperativas de Aragón, en estos Estatutos o en los acuerdos de la Asamblea General” (art. 12).

“Cesarán obligatoriamente como socios, pasando a ser socios excedentes de acuerdo con el contenido del artículo 7 de estos Estatutos, quienes pierdan la condición de ser titulares de explotaciones agrarias situadas en el ámbito de la Cooperativa” (art. 14).

“Los acuerdos del Consejo Rector que sean contrarios a la Ley, que se opongan a estos Estatutos, o lesionen, en beneficio de uno o varios socios, los intereses de la Cooperativa, podrán ser impugnados según las normas y dentro de los plazos establecidos en los artículos 36 y 42.3 de la Ley de Cooperativas de Aragón y 28 de estos Estatutos” (art. 36).

O contido do Fundamento de Dereito Segundo expon o cerne das resolucións sobre as cuestións debatidas na primeira instancia e en apelación. Do dito Fundamento extractamos os seguintes puntos:

En relación á excepción de falta de lexitimación activa do actor oposta pola cooperativa demandada, fundada en que coma socio excedente, aquél non tiña outros dereitos que os establecidos nos Estatutos da sociedade (non obrigatoriedade de que sexan citados para as asembleas; non teñen dereito a voto: art. 7.2), a sentenza do Xulgado estima que o actor, coma persoa física que manifesta o ter sufrido un prexuízo coma consecuencia

dun acordo adoptado por unha asemblea dunha cooperativa da que é socio, atopase perfectamente lexitimado para solicitar a tutela xudicial dos seus dereitos.

Este punto é confirmado pola Audiencia Provincial, aínda que matizado coa consideración de que a lei non outorga unha lexitimación tan ampla: no presente caso o acordo impugnado é do consello rector, que denega a reactivación do socio demandante que tiña perdida a tal cualidade por acordo asembleario de 27 de abril de 2005 (non impugnado, o mesmo que o acordo da mesma que regulaba as condicións para a reactivación ou o acordo de 5 de maio de 2006, modificativo do anterior). Pero a Audiencia entendeu que a xeneralidade coa que se manifesta o precepto estatutario impide excluír aos excedentes dos “socios” aos que lexitima sen distinción ningunha.

No referente ao fondo, a sentenza do Xulgado considera que o socio non foi informado do contido dos acordos da asemblea de 5 de maio de 2006, nos que se alteraron as normas sobre reactivación do socio excedente aprobadas na asemblea de 27 de abril de 2005, malia que afectaban substancialmente ao socio excedentario, o que é unha infracción do dereito de información dos arts. 16 e 21 da Lei 9/1998 (L.Coop. Aragón): o acordo de 27 de abril de 2005 establecía que para se reactivar abondaba con cultivar a viña e que non tiveran transcurrido os prazos legais de oito anos dende a aprobación das normas ou dende que se deixou de cultivar, polo que habería de estarse a interpretación literal dos mesmos e acoller o pedimento de cumprimento polo actor.

A sentenza de apelación discrepa do resolto en primeira instancia: entende que o dereito de información ten carácter instrumental en tanto que vai dirixido a asegurar a correcta formación de criterio para a formulación do voto nos órganos sociais colegiados, e o actor non formaba parte do órgano que adoptou o acordo, polo que a referencia a aquel dereito non ten relevancia. Por outra parte, manifesta a sentenza que a falta de audiencia previa á adopción de acordos pola asemblea, o efecto discriminatorio destes e a súa falta de motivación e indebida delegación de facultades ao consello rector, ao non seren impugnados, deben desplegar todo-los efectos que lle sexan propios; e, ademais, o réxime dos socios excedentes dos arts. 18 L.Coop. Aragón e 7 dos Estatutos non os equipara aos socios activos e non se lles outorga o dereito a participaren nas tomas de decisións polos órganos da cooperativa. Sen embargo, dada a alegada falta de motivación e incongruencia do acordo do consello rector, a sentenza da Audiencia considera que a motivación debe considerarse esixida pola lei (arts. 17 L. Coop. Aragón e 9 dos Estatutos) xa que a denegación da solicitud para ser socio

non poderá ser discriminatoria nin se basear nas razóns que non estean recollidas nos estatutos ou na lei. En definitiva, a denegación deberá ser motivada, polo que a Audiencia acolle a petición de nulidade por falta de motivación pero coa consecuencia (non recollida explicitamente na parte dispositiva) de devolver a decisión aos órganos da sociedade cooperativa por esixencia do principio de autoorganización social, para que resolva en forma motivada a petición que lle foi dirixida: estima en parte o recurso de apelación e revoca a sentenza do Xulgado do Mercantil no sentido de deixar sen efecto a declaración do dereito do actor a recuperar a condición de socio activo da demandada.

No Fundamento de Dereito Terceiro analízanse os motivos primeiro do recurso extraordinario por infracción procesal (art. 469.1.2º LEC), por infracción das normas procesuais regulamentadoras da sentenza, e segundo (art. 469.1.4º LEC), por vulneración dos dereitos fundamentais recoñecidos no art. 24 da Constitución: dada a súa proclamada conexión son examinados xuntamente. O TSX considera que a queixa do recurrente apoiase en que a sentenza recurrida non da resposta á súa pretensión de reactivación, que –segundo dí- non estima nin desestima sinon que remite á súa motivación polo órgano correspondente da Cooperativa demandada, non existindo, xa que logo, a pretendida incongruencia omisiva da sentenza da Audiencia: ésta revoca o pronunciamento do Xulgado sobre o dereito do actor á reactivación, polo que decide sobre o que foi submetido a debate –o dereito do autor á súa reactivación como socio activo- e non deixa sen resposta a dita petición, sinón que expresamente a resolve, denegándolla, aínda que non definitivamente sinon submetida á decisión do órgano correspondente. Non hai, xa que logo, unha desestimación tácita da pretensión do recurrente, sinon expresa. O TSX desestima así o recurso extraordinario por infracción procesal.

No Fundamento de Dereito Cuarto, comenza o TSX manifestando que, á vista dos motivos formulados no recurso de casación, a falta de impugnación dos acordos das asembleas da cooperativa de 2005 e 2006 ven sendo o fío conductor do recurso, debendose analizar as consecuencias desa falta de impugnación, o que se debe relacionar co contido do dereito de información dos socios.

Entrase así, deseguido na análise do primeiro motivo de casación, que alega a incorrecta aplicación do art. 21 L.Coop. Aragón, que regula o dereito de información dos socios. En efecto, o recurrente sinala que os socios excedentarios, nin él mesmo, non foron citados a asemblea de 5 de maio de 2006, na que se modificaron as condicións de reactivación da cualidade de

socio establecidas na asemblea de 27 de abril de 2005, nin tampouco foron notificados das modificacións da súa situación o que, segundo manifesta, implica infracción do dereito de información.

O Xulgado admitiu o devandito razoamento, entendendo que a falta de información infrinxía os arts. 16 e 21 L.Coop. Aragón e declarou o dereito á reactivación de Don E.

A sentenza da Audiencia atribúe uns efectos distintos á falta de notificación aos socios dos acordos da asemblea de 2006: esta falta de información non é relevante, pois o actor non forma parte deste órgano e o dereito de información ten un carácter instrumental ao ir dirixido a asegurar a correcta formación de criterio para votar. E o acordo da asemblea de 2006 está vixente, pois non foi impugnado (o que se impugnou foi o acordo do Consello Rector de marzo de 2009).

Ainda que razoamento da Audiencia ten fundamento en doutrina xurisdiccional de TS, o TSX entende que delo non cabe deducir que, por carecer do dereito de voto neste caso, o socio excedente vexa valeiro o contido do seu dereito de información, pois o art. 7.2 dos Estatutos outorgalles voz nas asembleas nas que sexan citados: alomenos o recurrente foi privado do seu dereito a facer ouvir a súa voz respecto dun acordo que afectaba aos seus dereitos, pero os acordos da asemblea non foron impugnados (nin a restricción de dereitos dos socios excedentes do art. 7.2 dos Estatutos), polo que o TSX non fai declaración ao respecto.

O outro aspecto do primeiro motivo é o referente á falta de notificación dos acordos aos socios excedentes. O TSX entende que a posible infracción neste punto non é a nulidade dun ou doutro acordo, á vontade do interesado: o acordo de 5 de maio de 2006 só sería nulo se fora adoptado contra as normas legais ou estatutarias. A non notificación significa que o actor podería ter impugnado o acordo supostamente infractor dos seus dereitos no intre no que tivera debido coñecemento do mesmo, e de telo feito así non lle permite iñorar o seu contido cando o coñeceu. O TSX considera que é correcta a afirmación da sentenza recurrida de que o acordo da asemblea de 5 de maio de 2006 é válido en tanto non fora impugnado, pois a consecuencia da falta de notificación dun acordo societario é que o prazo para a súa impugnación comezará para o socio no intre da notificación ao mesmo.

Conclúe este apartado o TSX manifestando que a infracción do dereito de información do actor, pola falta de notificación dun acordo que directamente afectaba aos seus dereitos, concretouse na posibilidade de impugnación do mesmo pero non na súa nulidade automática, pois elo ten que ser

resolto, no seu caso, na vía xudicial. Non tendo sido impugnado o dito acordo, consonte indica a sentenza recurrida, está vixente e, a falta de impugnación, o que cabería examinar segundo a sentenza da Audiencia, por ser o recurrido, era a validez do acordo do Consello Rector de 19 de marzo de 2009, baseado naquel acordo da asemblea de 5 de maio de 2006, pero carente de motivación segundo a sentenza. Rexeitase así o primeiro motivo de casación baseado na infracción do dereito de información do art. 21 L.Coop. Aragón.

O segundo motivo de casación é analizado sucintamente no Fundamento de Dereito Quinto da sentenza anotada. Aquí o recurrente entende que a consecuencia da falta de impugnación do acordo da asemblea de 5 de maio de 2006 debe ser, suposta a súa validez, condicionar a eficacia e oponibilidade a que se tivera comunicado aos afectados. O TSX manifesta que, suposta a validez do acordo, a falta de notificación aos afectados permite aos mesmos a súa impugnación dende o intre da súa notificación ou do seu coñecemento suficiente, pero non substraerse aos seus efectos entendendo que os mesmos están afectados de nulidade por falta de notificación: non se infrinxen os arts. 18 e 19, L.Coop. Aragón, relativos aos socios (neste caso, excedentes). Aínda mais, fronte ao afirmado polo recurrente, o TSX considera que o art. 18.2 L.Coop. Aragón permite sinalar nos Estatutos limitacións e condicións aos socios excedentes –dereitos que se recollen para todos-os socios no art. 19-. En relación ao dereito de voto, sinala aquel precepto para os socios excedentarios que “poderán exercer o dereito a voto e o resto dos dereitos sociais que se fixen”. Non foi impugnado para solicitar a declaración sobre o seu axuste a este precepto legal o art. 7.2 dos Estatutos que é o que limita os dereitos de voto e voz. O Tribunal considera que, xa que logo, non se non poden declarar consecuencias á eliminación do dereito de voto e a limitación ao de voz, agás cando foran citados, polo que os seus dereitos quedan limitados, salvo no referido ao dereito a seren notificados dos acordos, nos anteditos términos. E así rexeita o TSX o motivo segundo do recurso.

No motivo terceiro – Fundamento de Dereito Sexto- alégase infracción do art. 17 L.Coop. Aragón, que trata da admisión de socios. O recurrente alega que a sentenza recurrida aplicouno incorrectamente, pois non se non poden extenderen aos socios excedentes que pretendan a súa reactivación os mesmos requisitos que a aqueles pretenden o seu ingreso a primeira vez. O TSX considera que o que a sentenza recurrida argumenta é que o citado art. 17 e o art. 9 dos Estatutos esixen que, para os novos socios, o rexeitamento da solicitude debe ser motivado, non poidendo ser discriminatorio nin baseado noutras causa que as sinaladas na lei ou nos estatutos. A sen-

tenza recurrida obriga a que órgano da cooperativa motive a denegación da solicitude, para a comprobación de que non é discriminatoria nin contraria a lei ou aos estatutos. En definitiva, tamén este motivo do recurso é rexeitado.

O cuarto e derradeiro motivo analízase no Fundamento de Dereito Séptimo e basease na vulneración dos arts. 18.2 e 36 da L.Coop. Aragón. O TSX reitera que o efecto da falta de impugnación do acordo de 5 de mayo de 2006, por falta de notificación aos afectados, non é o da súa nulidade, senon a posibilidade da súa impugnación e que, faltando ésta, o actor ten que se suxeitar aos seus requisitos, ao perder vixencia os de 27 de abril de 2005 por seren opostos a éstos, non sendo posible, como pretende o recurrente, que ambo-los dous acordos sexan aplicables de xeito diferenciado para os socios declarados excedentes con anterioridade ao acordo de 2006 e para os posteriores ao mesmo. O TSX conclúe que non coexisten ambo-los dous acordos senon que o segundo, en canto aos requisitos para a reactivación está vixente para os socios, sen prexuízo das posibilidades de impugnación do mesmo, cos efectos que, no seu caso, fosen declarados. Rexeitase así o motivo mailo recurso.

ANOTACIÓN.

O cerne da cuestión litixiosa resolta pola sentenza anotada radica no tratamento de dereito de información do socio cooperativo. Cuestión ésta que ven matizada pola peculiar cualidade de socio de que aquí se trata, que é a de *socio excedente*: trátase aquí de persoas que non realizando a actividade cooperativizada, seguen mantendo sen embargo a súa cualidade de socio.

O recoñecemento legal desta clase de socios na lei de cooperativas de Aragón ven establecido no art. 18.2, que remite a súa existencia ás correspondentes previsións estatutarias³. No mesmo precepto legal (art. 18), baixo o rótulo “outras clases de socios”, contemplanse –ademais da mencionada- as figuras dos socios de traballo (permitese tamén que os estatutos

³ Art. 18.2. da lei 9/1998, de 22 decembro, de cooperativas de Aragón (BOE. de 31 de decembro), reformada por Lei 4/2010, 22 xuño (BO Aragón de 25 xuño, rectif. en BO Aragón de 21 xullo): “*los Estatutos podrán regular la existencia de socios excedentes, que serán aquellos que, habiendo cesado en su actividad cooperativizada y con una antigüedad mínima, sean autorizados a permanecer en la sociedad, con las limitaciones y en las condiciones que en los mismos se establezcan...*”

prevean a existencia de “*socios traballadores de duración determinada*”) e a dos socios colaboradores.

Pese a impresión de *totum revolutum* que pode fornecer o xeito do tratamento destas figuras na lei aragonesa, un tanto asistemático, compre salientar a distinta natureza daquelas: socios de traballo e socios colaboradores conforman unhas categorías de socios caracterizadas por estaren submetidas a un réxime propio en mérito o rol que xogan na orgaización da cooperativa de que se trate. Os socios excedentes o son por causa das circunstancias características dos socios afectados por unha determinada situación.

Así pois, a diferenza dos socios excedentes cos socios do primeiro tipo – socios de traballo- é nidia: nas cooperativas que non sexan de traballo asociado nin de explotación comunitaria da terra, os estatutos poderán prever a existencia destes socios, regulando a adquisición da condición de socio daqueles dos seus traballadores que o soliciten, sendolles de aplicación a éstes as normas establecidas para os socios traballadores das cooperativas de traballo asociado⁴.

Categoría distinta sería a dos *socios colaboradores*, figura que tamén poden prever os estatutos da cooperativa e que se concibe cunha grande amplitude, pois poden se incluír aquí persoas físicas e xurídicas, públicas e privadas. O socio colaborador debe contribuir á consecución do obxecto social cooperativo (non poden realizar plenamente o obxecto social da mesma), as súas achegas –fixadas pola assemblea xeral- non poden ser superiores ao cuarenta e nove por cento das achegas da totalidade dos socios e, no seu caso, fíxaranse os criterios de ponderada e equitativa participación dos mesmos nos dereitos e obrigas socioeconómicas da cooperativa, non podendo esixirlles novas achegas ao capital social⁵. En termos semellantes –aínda que con importantes diferentas de matiz, que fan do socio colaborador unha figura un tanto proteica e indefinida, pronúncianse as leis 27/1999 estatal de cooperativas (que sinala á assemblea para fixar a achega que deben desenvolver os socios colaboradores)⁶ e 5/1998, galega de cooperativas (que indica que serán os Estatutos os que fíxaran a achega mí-

⁴ Art. 18.1 da lei de cooperativas de Aragón.

⁵ Art. 18.3 da lei de cooperativas de Aragón.

⁶ Art. 14 da lei 27/1999, 16 xullo, de cooperativas (BOE de 17 xullo): “*los Estatutos podrán prever la existencia de socios colaboradores en la cooperativa, personas físicas o jurídicas, que, sin poder desarrollar o participar en la actividad cooperativizada propia del objeto social de la cooperativa, pueden contribuir a su consecución*” (párrafo primeiro).

nima do socio colaborador)⁷: na lexislación cooperativa obsérvase coma a determinación do estatuto xurídico de estes socios remítese nun caso aos estatutos sociais e, noutros, será a asemblea a que terá que se pronunciar ao respecto.

Coma antecedente a precedente figura poderíase contemplar a dos “*asociados*”, prevista na lei xeral (estatal) de cooperativas de 1987 coa función de estimular o acrecentamento dos recursos financeiros propios, pero sen que tampouco non se lles poida esixir a realización de novas aportacións obrigatorias ao capital social⁸. Aínda que na lei de 1987 a existencia de asociados se deixa á determinación dos Estatutos, recoñécese porén, na mesma norma, unha ampla capacidade para poder ostentar a tal cualidade: poderán acadala tal categoría tanto as persoas físicas coma as xurídicas, públicas ou privadas, sen que unha mesma persoa poda, simultaneamente, ter na mesma cooperativa a condición en socio e de asociado (art. 39.1 da LGC). Como requisito necesario para adquirir a condición de asociado a lei establecía o de desembolso da achega mínima ao capital social que se fixara nos Estatutos ou, no seu defecto, a asemblea xeral (art. 40.1 da LGC).

Os distintos aspectos xurídicos dos socios excedentes (a súa existencia, admisión, estatuto, cese...) veñen tratados de formas ben variadas na lexislación cooperativa. Interésanos salientar aquí a regulación que do dereito de información contén a lei aragonesa e, en concreto, no que poida afectar aos socios excedentes. Neste sentido, a dita lei remíte aos Estatutos a concreción das limitacións e condicións a que os tais socios quedarían suxeitos, precisando deseguido que poderán exercer o dereito de voto e o resto dos dereitos sociais que se fixen sen que en caso ningún o número dos seus votos sexa superior ao 15 por 100 dos presentes e representados naqueles órganos sociais dos que formen parte⁹.

Xa que logo, os estatutos sociais serían o guieiro que a seguir para a concreción das obrigas e dereitos que afecten ao socio excedente no caso axuiza-

⁷ Art. 29 da lei 5/1998, de 18 decembro (DOG de 30 decembro), galega de cooperativas; estes socios colaboradores non poderán desenvolver actividades cooperativizadas en competencia coas que desenvolva a sociedades cooperativa da que sexan colaboradores. No apartado 2 do citado precepto inclúese entre os posibles socios colaboradores ás cooperativas coas que fora suscrito un acordo de colaboración intercooperativo.

⁸ Vid. arts. 39 e ss. da lei 3/1987, de 2 abril, “general de cooperativas” (BOE de 8 abril) reguladores da figura.

⁹ Art. 18.2 da lei de cooperativas de Aragón.

do na sentenza que se anota. E, seguindo os textos estatutarios reproducidos mais arriba, salientan as seguintes características na cooperativa recorrente:

- 1) Os socios excedentes serán aqueles socios que perdan a condición de ser titulares de explotacións agrarias situadas no ámbito da cooperativa.
- 2) Estes socios teñen dereito a esixir información nos terminos establecidos na lei e nos estatutos, poidendo exercitar o dereito de información nos terminos previstos nos artigos 21 de concordantes da lei aragonesa de cooperativas, nos estatutos e nos acordos da assemblea xeral.
- 3) Terán voz nas assembleas ás que sexan citados, pero non voto.
- 4) O acordo do Consello Rector desfavorable a solicitude de admisión dun socio deberá ser motivado.

O primeiro motivo de casación da sentenza anotada invoca infracción do artigo 21 da ley de cooperativas de Aragón, que regula o dereito de información dos socios¹⁰. O TSX de Aragón segue a mesma concepción que do tal dereito de información ten formulado o Tribunal Supremo: *“el derecho esencial de información de los socios y cooperativistas presenta un neto carácter instrumental, y en tal sentido puede calificarse de prestacional, en la medida en que se articula en función de otro derecho si cabe aun más esencial, cual es el de voto, cuyo adecuado ejercicio ha de garantizarse facilitando al socio o cooperativista toda la información necesaria que le permita formar su criterio y tomar parte activa en la vida social mediante la emisión de su voto con el debido fundamento”*¹¹. Cabería matizar aquí a dita concepción do dereito de información no sentido de que, si nas mais das ocasións artéllase efectivamente do xeito indicado, noutras é un dereito a exercitar de xeito independente, en razón á propia dinámica das relacións socio-sociedade cooperativa o que leva a advertir a diferenza que existe entre o chamado dereito de información documental e o dereito de información en sentido estricto¹².

¹⁰ *“Los Estatutos sociales regularán el derecho de información de los socios, tanto individual como colectivamente, con sujeción a las siguientes reglas: a) Los socios recibirán, simultáneamente a su ingreso en la cooperativa, un ejemplar de los Estatutos sociales, así como, si existiese, del Reglamento de régimen interno y de las modificaciones que se vayan introduciendo en los mismos”*.

¹¹ STS (S. civil, Secc. 1ª) núm. 369/2007, de 28 de marzo, RJ/2007/1790.

¹² MILLAN CALENTI, RAFAEL: El derecho de información en la Ley de Cooperativas de Galicia., Centro de Estudios Cooperativos. Universidad de Santiago

A propia sentenza anotada (fundamento cuarto) ven entendolo do xeito indicado. En efecto, neste suposto, do feito de o socio excedente carecer de dereito de voto, non debese deducir que careza de dereito de información ningún, pois os estatutos da cooperativa outorganlle voz aos socios excedentes nas asembleas as que sexan citados. Entende a Sala que podería entenderse indispensable que foran citados cando os seus dereitos poideran resultar afectados (así debería ter sucedido na celebración das asembleas de autos, nas que se fixaban os requisitos para a reactivación dos socios excedentes). O feito de non telo feito así –sinala acertadamente o Tribunal- podería supor unha infracción do dereito de información –neste caso a participar na asemblea- pero tanto os ditos acordos asemblearios coma os preceptos estatutarios relativos á restricción de dereitos dos socios excedentes non foron impugnados. Nin siquera foi impugnado o acordo supostamente infractor dos seus dereitos no intre no que o recurrente tivo coñecemento do mesmo. Impugnación sen dúbida necesaria por canto a hipotética declaración de nulidade debería se producir en sede xudicial.

A este respecto cabe sinalar que a lei de cooperativas de Aragón establece que os acordos sociais contrarios á lei, aos estatutos ou que lesionen os intereses da sociedade en beneficio de un ou varios socios ou de terceiros, poderán ser impugnados segundo o procedemento previsto para as sociedades anónimas, tendose por nulos os acordos contrarios á lei, e por anulables o resto. Lexitimados para impugnar os acordos anulables serían os socios que fixeran constar en acta a súa disidencia, os ausentes e os que foran privados ilexítimamente de emitir su voto. Os acordos nulos poderán ser impugnados por calquer socio. En canto ao exercicio da acción de impugnación establece o prazo de cuarenta días dende o acordo para os anulables e dun ano se son acordos nulos¹³.

No referido réxime relativo a impugnación de acordos nas sociedades anónimas¹⁴ establece que os prazos de caducidade para a impugnación

de Compostela. 2003, pp. 87 e ss.: *“el derecho de información es en muchas ocasiones un derecho preparatorio del de voto pero en otras muchas, es un derecho que tiene sustantividad propia y que se puede ejercitar en atención a la diversidad de situaciones que afectan al socio en momentos diversos y con una autonomía que se puede llegar a calificar de plena. Por eso la doctrina ha señalado las diferencias que existen entre el llamado derecho de información documental y derecho de información en sentido estricto”*.

¹³ Lei 9/1998 de Cooperativas de Aragón, artículo 36.

¹⁴ Art. 116.3 do R.D. legxlativo 1564/1989, de 22 decembro (BOE DE 27 decembro), que aproba o T.R. da LSA. Na actualidade, arts. 204 e ss. do R.D. legislativo 1/2010, de xullo, da lei de sociedades de capital (BOE de 3 xullo)..

dos acordos inscribibles computaranse dende a súa publicación no BORME para os acordos inscribibles. De xeito semellante, a leis estatal e galega de cooperativas sinalan que o computo para impugnación dos acordos inscribibles no rexistro de sociedades cooperativas farase a partir da data de inscrición¹⁵.

É dicir que, no ámbito das cooperativas o feito dos acordos non ter que ser obxecto de publicación ningunha, para aqueles terceiros lexitimados para o exercicio da acción impugnatoria ou, coma é no caso, socios pero de carácter especial, coma aqueles excedentes non convocados á asemblea correspondente, pode xerar unha certa indefensión que lles impida ou dificulte reaccionar contra os tales acordos. Indefensión que as veces poderá enerxarse aplicando o criterio do TSX no Fundamento Cuarto da sentenza anotada (impugnación do acordo infractor dos dereitos no intre en que o afectado tivera coñecemento do mesmo), pero outras, será éste sen dúbida un remedio tardío polos efectos irreversibles que a execución do dito acordo poderá producir.

Concluindo: desbotada a posibilidade de declarar a nulidade do acordo da asemblea xeral –por non se ter impugnado en momento ningún- cabería únicamente, coma así se fixo, a impugnación dos acordos do Consello Rector adoptados en execución daquel. Impugnabilidade admitida en apelación pola Audiencia Provincial e en casación polo TSX que confirma a sentenza da anterior. En efecto, a tal impugnabilidade ven dada pola falta da necesaria motivación do acordo recurrido. Motivación dada *ex* artigo 17 da lei de cooperativas de Aragón para o suposto de denegación da solicitude para a adquisición da cualidade de socio e que a Audiencia entende, con bó criterio, aplicable ao caso axuizado de reactivación do socio excedente e para a cal, xa que logo, éste atoparíase lexitimado¹⁶ (non temos noticia sen embargo de que o recurrente utilizase o recurso contra o acordo denegatorio previsto no apartado 4 do precitado artigo 17¹⁷).

¹⁵ Art. 16.3 da lei 27/1999, 16 xullo (estatal) de cooperativas; art. 40.5 da lei 5/1998, 18 decembro (galega) de cooperativas.

¹⁶ Art. 42.3 da lei 9/1998 de Cooperativas de Aragón: “*Lo anterior [la posible acción de responsabilidad contra los miembros del Consejo Rector] se entenderá sin perjuicio del derecho a ejercitar la acción que asiste a cualquier socio o tercero que sufra los perjuicios derivados de la actuación del Consejo y de la acción que tienen todos los socios para impugnar los actos emanados de los órganos de la cooperativa contrarios a la Ley o a los Estatutos*”.

¹⁷ “*Contra el acuerdo denegatorio cabrá recurso ante el Comité de Recursos o, en su defecto, ante la Asamblea General, en el plazo de un mes a contar desde su*

notificación. El recurso se resolverá por votación secreta en la primera reunión que se celebre. La resolución será recurrible ante la jurisdicción ordinaria”.